

Fővárosi Ítéltábla
34.Gf.40.087/2019/10/I.szám

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen **szerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatba tett perében Budapesten, 2018.november 21.napján 30.G.44.295/2017/27.szám alatt hozott rész- és rész-közbenső ítélet ellen a felperes részéről 28.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z - k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság rész-rész-közbenső ítéletének megfellebbeezett rendelkezését megváltoztatja.

Megállapítja, hogy a felperes és az L. Zrt között 2008. augusztus 6. napján kelt, HIP2822008. számú egyedi kölcsönszerződés érvénytelen.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása érdekében az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek az ... forgalmi rendszámú SUZUKI (J) SX4 Kat 2006-SX4 1.5. GLX AC. típusú személygépkocsi törzskönyvét.

Mellőzi a felperest az elsőfokú perköltségben marasztaló rendelkezést, egyúttal kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 20.000 (húszezer) forint első- és másodfokú perköltséget.

A felperes ezt meghaladó másodfokú perköltségét 98.000 (kilencvennyolcezer) forintban, az alperes ezt meghaladó másodfokú perköltségét 50.000 (ötvenezer) forintban állapítja meg.

A rész-közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes 2008. augusztus 6-án kölcsönkérelemmel fordult az alperes jogelődjéhez. A kérelem szerint a kölcsön mértékadó devizaneme CHF, a választott konstrukció havi fix deviza, az üzleti kamat: 10,91%, a THM: 12,35%, a THM 2004: 11,47%.

A kérelem előterjesztésének napján, annak alapján a felperes, mint kölcsönbevevő és az alperes jogelődje, mint hitelező HIP2822008. számon kölcsönszerződést kötöttek, amellyel az alperes jogelődje gépjárművásárlásra 3.348.000,-Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek.

A szerződés 6. és 7. pontja szerint a THM 12,35%, a mértékadó devizanem CHF.

A 8. pont rögzíti, hogy a kamatváltozás I., és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolása a futamidő végén történik. A fizetendő kamatváltozás I., és kamatváltozás II (árfolyamváltozás) esetén a futamidő - azonos törlesztőrészletek mellett - meghosszabbodik, a visszajáró kamatváltozás I-et és kamatváltozás II-t (árfolyamváltozás) a hitelező visszautalja a kölcsönbevevőnek.

A 10. pont tartalmazza a törlesztőrészletek esedékességét és forintban meghatározott összegét.

A szerződés 2. pontjának értelmében az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező Üzletszabályzat (ÜSZ) tartalmazza.

A 3. pontban a felperes kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós- és adásvételi szerződésben, valamint az ÜSZ-ben foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a jelen szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el. A szerződés aláírásával az ÜSZ átvételét is nyugtázta.

Az egyedi kölcsönszerződés megkötésekor hatályos HIT/2005.06.01. ÜSZ I.15. pontja meghatározta, hogy a törlesztő részlet az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességhez tartozó tőke-, valamint kamattörlesztési kötelezettségek együttes összege.

Az ÜSZ árfolyamváltozás címet viselő I. 23. pontja szerint:

- a) Kamatváltozás I.: A mértékadó kamatláb változásának függvényében meghatározott kamatkülönbözet
- b) Kamatváltozás II.: (árfolyamváltozás): A mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:
$$\text{Árfolyamváltozás I.} = \text{fizetési kötelezettség} \times ((\text{fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam} / \text{mértékadó árfolyam}) - 1).$$
- c) Kamatváltozás III.: (árfolyamváltozás): A Kölcsönszerződés futamidő lejártá előtti megszűnésekor fizetendő - ki nem terhelt - kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.

Az ÜSZ IV. 4. pontja alapján a hitelező jogosult a folyósított kölcsön összege után kamatot felszámítani. Ez a pont tartalmazza a kamatszámítás képletét is.

A IV. 9. pont úgy rendelkezett, hogy ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

Az V. 6. pont szerint, ha a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.

A felek a kölcsönszerződés megkötésnek napján opciós szerződést is kötöttek a kölcsön felhasználásával megvásárolt személygépkocsira.

Ennek 5. pontjában rögzítették, hogy a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 év időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette.

A 8. pont szerint a hitelező a vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra került.

A vételi jog bejegyzésre került a hatósági nyilvántartásba.

A szerződést az alperes 2015. július 1-i hatállyal felmondta.

A felek között megtörtént a 2004. évi XL. törvény (DH2 tv.) alapján előírt elszámolás.

A felperes a keresetében annak a megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rHpt.) 213. § (1) bekezdésének b) és c) pontjai alapján.

Külön kérte az ÜSZ V.6. pontja érvénytelenségének a megállapítását az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdése és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 209. § (1) és (4) bekezdése alapján.

Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest a kölcsön felhasználásával megvásárolt ...-as forgalmi rendszámú személyautó törzskönyvének a kiadására, és pótolja az alperes jognyilatkozatát a vételi jog gépjármű-nyilvántartásból történő törléséhez.

A keresetét azzal indokolta, hogy a szerződés nem tartalmazza az induló ügyleti kamat, a szerződéskezelési díj, az egyéb ügyviteli költség és a casco díj százalékos mértékét, továbbá nem valós a szerződésben szereplő THM értéke.

Arra is hivatkozott, hogy a szerződés nem devizaalapú. Arra az esetre, ha a bíróság a szerződés devizaalapúságát állapítaná meg, kérte annak a megállapítását, hogy nem terheli az árfolyamváltozás terhe, mert az alperes jogelődje elmulasztotta a kockázatfeltárást. Megítélése szerint az árfolyamkockázat az ÜSZ I.23. pontja alapján legfeljebb 25% mértékig terhelheti.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés árfolyam különbözet fizetése nélküli, 10,91%-os ügyleti kamatmértékkel történő hatályossá nyilvánítását kérte, továbbá azt, hogy a bíróság kötelezze az alperest 814.078,-Ft árfolyamkülönbözet visszafizetésére.

Alperes az ellenkérelmében az opciós jog törlésére irányuló nyilatkozat pótlása iránti kereset teljesítését nem ellenezte. Nem vitatta továbbá, hogy a szerződésben nem szerepel az ügyleti kamat százalékos mértéke. Kérte, hogy a bíróság ezt az érvénytelenségi okot a szerződés 11%-os mértékű ügyleti kamattal történő érvényessé nyilvánításával orvosolja.

Egyebekben a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság rész- és rész-közbenső ítéletével pótolta az alperes vételi jog törlésére irányuló jognyilatkozatát, és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül járjon el a hatósági nyilvántartásba bejegyzett vételi jog törlése érdekében.

Megállapította, hogy felperest a peres felek között 2008. augusztus 6. napján kelt, „HIP2822008. számú egyedi kölcsönszerződés” megnevezésű szerződés alapján megilleti a jogosultság az alperessel szemben a kölcsönszerződés érvénytelenségéből eredő jogkövetkezmény alkalmazásának követelésére.

A törzskönyv kiadása iránti keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.400,-Ft perköltséget.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felperes három, egymással valós keresethalmazatban álló kereseti kérelmet terjesztett elő, amelyek közül a jognyilatkozat pótlása és a törzskönyv kiadása iránti kereset további bizonyítást nem igényelt, a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset kapcsán pedig elkülöníthető a jogalap és az összecszerűség vizsgálata.

A jognyilatkozat pótlása iránti kereset kapcsán a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (rPp.) 221. § (2) bekezdése alapján az alperesi elismerésre tekintettel csupán utalt a felperes által kifejtettekre és a rendelkező részben foglaltak szerint kötelezte az alperest. Megállapította, hogy e kereset előterjesztésére az alperes nem adott okot, ezért az rPp. 80. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes perköltségének a megfizetésére.

A szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresettel összefüggésben kifejtette, hogy a szerződés 7. pontja és a finanszírozási kérelem alapján megállapítható, hogy a szerződő felek akarata CHF alapú szerződés megkötésére irányult, ezért a szerződés nem forintalapú.

Megítélése szerint a szerződés nem semmis az rHpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközés miatt, mert a casco díjról a szerződés nem rendelkezik, más rejtett költségre pedig nem hivatkozott a felperes.

Az árfolyamkockázati tájékoztatás hiányára alapított kereseti kérelem kapcsán kifejtette, hogy az ÜSZ V.6. pontja nem tisztességtelen, mert kielégíti a Kúria PJE határozataiban, valamint az Európai Bíróság (EuB) ítéleteiben meghatározott követelményeket. Tartalmazza ugyanis, hogy fennáll az árfolyamváltozás kockázata, és kifejezetten felhívja a figyelmet arra, hogy az eurón kívüli devizák (így pl. a perbeli CHF) esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása. Megjegyezte, hogy az írásos tájékoztatást lerontó, megtévesztő tartalmú szóbeli tájékoztatásra a felperes nem hivatkozott.

Álláspontja szerint ugyanakkor a szerződés sérti az rHpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontját, mert az nem tartalmazza a kamat százalékos mértékét, ezért semmis. Mivel az érvénytelenség jogkövetkezménye tárgyában a per további tárgyalása szükséges, ezért e kereseti kérelemről közbenső ítélettel döntött.

A törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelmet arra hivatkozással utasította el, hogy bár az rPtk. 375. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó 374. § (2) bekezdésében fogalt idő elteltével megszűnt az alperes opciós joga a gépjárművön, de a törzskönyv birtoklását az alperes javára biztosítja az ÜSZ IV.9. pontja, amely a törzskönyv kiadását a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítéséhez köti. Álláspontja szerint a felek az rPtk. 200. § (1) bekezdésében foglalt szerződési szabadság elve alapján biztosíthatták ilyen módon a kölcsönszerződést, és ha az alperesnek ki kellene adnia a törzskönyvet, a fennálló kölcsöntartozás biztosíték nélkül maradna. Ezért azt állapította meg, hogy a törzskönyvet az alperes jogszerűen tartja a birtokában.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását kérte annyiban, hogy az ítélőtábla állapítsa meg a szerződés érvénytelenségét az rHpt. 213. § (1) bekezdésének b) és c) pontja alapján a költségek és díjak éves százalékos mértéke feltüntetésének elmaradása és a THM valótlansága miatt is.

Kérte továbbá megállapítani azt is, hogy nem vált a szerződés részévé az ÜSZ V. 6. pontja és a

kamatváltozás II. címszó alatt rögzített I. 23. b) pont kamat-különbözet számítási képlet.

Arra az esetre, ha azt állapítaná meg a bíróság, hogy ezek a rendelkezések a kölcsönszerződés részévé váltak, azok érvénytelenségének a megállapítását kérte.

Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet támadott rendelkezéseinek hatályon kívül helyezésére irányult, arra hivatkozással, hogy további széles körű bizonyítás szükséges. Továbbá súlyos - de nem nevesített - jogszabálysértésre is hivatkozott, mint hatályon kívül helyezési okra.

A fellebbezését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az rPp. 213. § (1) bekezdését, mert nem bírálta el az rHpt. 213.§ (1) bekezdésének c) pontjára alapított keresetét.

E kereset kapcsán az ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a költségek és a díjak éves százalékos mértékének feltüntetése miatt is érvénytelen a kölcsönszerződés.

Vitatta az elsőfokú bíróság azon ítéleti megállapítását, hogy a szerződés nem semmis az rHpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközés miatt, mert más rejtett költségre nem hivatkozott. Előadta, hogy a perben csak rejtett költségekre hivatkozott, amelyek közül három költséget és díjat fel is sorolt. Kifejtette, hogy az alperes a THM-ben értékelt és felszámít a visszafizetendő tőkén felül kamatot (ami nem szerepel a szerződésben), árfolyamrést (amit a DH1 tv 3. §-a már meg semmisített), továbbá szerződéskezelési díjat, egyéb ügyviteli költséget és casco díjat. Fenntartotta azt az állítását, hogy nem lehet valós a THM százalékos mértéke ennyi THM-ben nem értékelt és felszámított érvénytelen költségelem mellett.

Megismételte azt a hivatkozását is, hogy a szerződését forint alapon kötötte, és ezért nem terheli árfolyam-különbözet fizetési kötelezettség, valamint, hogy az ÜSZ V.6. pontja nem vált a szerződés részévé.

Arra az esetre, ha a bíróság azt állapítaná meg, hogy a szerződés devizaalapú, és részévé vált az ÜSZ V.6. pontja, annak érvénytelenségére hivatkozott, és kifejtette, hogy ezért nem terheli az árfolyam különbség fizetésének kötelezettsége.

Álláspontja szerint az ÜSZ V. 6. pontja nem elégíti az EuB ítéleteiben, valamint Kúria gyakorlatában meghatározott követelményeket, mert nem állapítható meg, hogy az alperes felhívta a figyelmét arra, hogy a forint gyengülése esetén korlátlan mértékben emelkedhet a fizetési kötelezettsége. Az alperes nem bizonyította, hogy a szerződés megkötését megelőzően vagy annak megkötésekor tájékoztatta volna arról, hogy a szerződési feltételben szereplő képlet és a kétsoros kockázattelepítés alapján árfolyamkülönbözetet is fizetnie kell.

A törzskönyv kiadása tekintetében utalt arra, hogy a Kúria hasonló ügyekben kötelezte az alperest a törzskönyv kiadására. Sérelmezte, hogy a törvényszék nem indokolta, hogy milyen szerződési feltétel alapján tarthatja vissza az alperes a törzskönyvet. Állította, hogy az alperes a még fennálló tartozás miatt nem hosszabbíthatja meg az öt éves opciós határidőt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezései helybenhagyását kérte.

A fellebbezés túlnyomórészt alapos.

A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta az rHpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjára alapított keresetét. Az elsőfokú bíróság az ítélete 9. oldalán kifejtette, hogy miért nem alapos a felperes ezen keresete. A fellebbezésből is kitűnik, hogy a felperes csak a döntés indokait nem osztja.

Egyéb lényeges eljárási szabálysértésre a felperes nem hivatkozott és az ítélet tábla sem észlelt olyan szabálysértést, ami az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. Ezért az ítélet tábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit érdemben vizsgálta felül.

Tekintettel arra, hogy az ítélettel szemben csak a felperes és csak az rHpt. 213. § (1) bekezdésének b) és c) pontjára alapított, valamint az árfolyamkockázat viselésére és a törzskönyv kiadására irányuló keresetet elutasító rendelkezés tekintetében terjesztett elő fellebbezést, az ítélet tábla az rPp. 247. §-a és 253. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletnek kizárólag ezeket a rendelkezéseit érintette.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást e keresetek kapcsán a szükséges mértékben feltárta, de az abból levont jogi következtetése csak részben helytálló.

Az ítélet tábla osztja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a kölcsönszerződés devizaalapú. Ez a finanszírozási kérelem és egyedi kölcsönszerződés 7. pontja alapján egyértelmű.

A szerződés 3. pontjában és a szerződés aláírásával a felperes elismerte, hogy az ÜSZ-t átvette, az abban foglaltakat megismerte, megértette és azt magára nézve kötelezőnek ismeri el.

Az általános szerződési feltételek az rPtk. 205.§-a alapján akkor válnak a szerződés részévé, ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartásával elfogadta. Az ÜSZ elfogadását a szerződés aláírásával a fentiek szerint a felperes elismerte, és ennek ellenkezőjét a perben nem bizonyította. Ezért az ítélet tábla megállapította, hogy az ÜSZ (így annak V.6. pontja) a szerződés részévé vált. (BH 2013.128.)

Az elsőfokú bíróság - bár ezt kifejezetten nem állapította meg - ugyanerre a megállapításra jutott, tekintettel arra, hogy érdemben vizsgálta az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötéseket.

Az rPtk. 205. §-ának (3) bekezdése alapján a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek, és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Fogyasztónak nyújtandó deviza alapú hitel esetén ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget az rHpt. a 203. § (6) és (7) bekezdéseiben egyediesítette, amikor a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény számára kötelezővé tette, hogy a kölcsön deviza alapúságával kapcsolatos kockázatokra a fogyasztó figyelmét ún. kockázatfeltáró nyilatkozattal felhívja.

E nyilatkozat hiánya önmagában nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét, mert azt sem az rPtk., sem az rHpt. nem szankcionálja ekként, és az EuB sem úgy értelmezi az 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (Irányelv) rendelkezéseit, hogy a külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya önmagában tisztességtelenség megállapítására ad alapot.

A Kúria a 2/2014 PJE határozatában kifejtette, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezése a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége - figyelemmel az rPtk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra - csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a

szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető.

A PJE határozat kitér arra is, hogy nem a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya, hanem a nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása eredményez tisztességtelenséget, és ennek okán a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét.

A külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiányában az egyedi szerződés és az annak elválaszthatatlan részét képező ÜSZ rendelkezései, valamint a szerződéskötéskor a pénzügyi intézmény által a fogyasztónak adott tájékoztatás alapján kell a bíróságnak vizsgálnia, hogy az észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e az árfolyam megváltozásának kockázata és annak rá háruló következményei.

Az EuB a C-227/18 számú ügyben hozott végzésében kifejtette, hogy Irányelv 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének akkor felel meg a devizaalapú kölcsönszerződés, ha a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

Az EuB több határozatában hangsúlyozta azt is, hogy az Irányelv 5. cikkében is rögzített követelmény nem korlátozható kizárólag a feltételek alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, mert az Irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között az információs szintje tekintetében, ezért a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának, és következésképpen az átláthatóságnak az ugyanebben az irányelvben előírt e követelményét kiterjesztő módon kell érteni (2017. szeptember 20-i Andricu és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

A fentiek alapján az egyedi szerződés, az ÜSZ rendelkezései, valamint a szerződéskötéskor a pénzügyi intézmény által a fogyasztónak adott tájékoztatás alapján a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e az, hogy

- a futamidő alatt végig a svájci frank forinthez viszonyított mindenkor árfolyamának figyelembevételével számított törlesztőrészletet kell fizetnie,
 - az árfolyamváltozás a felek által nem befolyásolható körülmények függvénye, melyek előre nem kiszámíthatóan bármikor - a hitel futamideje alatt is - reálisan bekövetkezhetnek,
 - ez a forinthitelekhez képest rá nézve fokozott kockázattal jár, amennyiben ennek következtében a fizetési kötelezettségei bármilyen mértékben, korlátlanul - akár többszörösére is - megemelkedhetnek és
 - az árfolyamváltozás kockázatát a forinthitelekénél kedvezőbb kamatmérték ellenében vállalja.
- (Kúria 6/2013. számú és 2/2014. PJE számú határozata, EuB C-26/13. számú határozata)

Az ítélet tábla álláspontja szerint az egyedi kölcsönszerződés 7. és 8. pontjaiból, továbbá az ÜSZ I.23. és V.6. pontjaiból a felperes számára annak ki kellett tűnnie, hogy a szerződésben rejlik valamiféle, az árfolyam változásával összefüggő kockázat, de a tájékoztatás alapján nem kellett arra

a következtetésre jutnia, hogy a jelentős árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt be is következhet, valamint, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, és ennek a kockázata kizárólag őt terheli.

Az egyedi szerződés 7. és 8. pontjai ugyanis csak a mértékadó devizanemet (CHF) rögzítik, továbbá azt, hogy az árfolyamváltozás elszámolása a futamidő végén történik és fizetendő árfolyamváltozás esetén a futamidő meghosszabbodik, míg a visszajáró árfolyamváltozást a hitelező visszautalja a kölcsönbevevőnek.

Az ÜSZ I. 23. b) „Kamatváltozás II.” alcíme kamatkülönbözetként határozza meg az árfolyamváltozást, továbbá egy képletet tartalmaz.

Az ÜSZ V.6. pontja pedig csak azt tartalmazza, hogy deviza alapú szerződés esetén a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkori intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.

A fentiek alapján a kockázatteltérő nyilatkozat és az ÜSZ idézett rendelkezései nem felelnek meg a világos és érthető megfogalmazás követelményeinek.

Az alperesnek a tájékoztatást szóban is lehetősége volt teljesíteni, de a perben nem bizonyította, hogy a szerződéskötést megelőzően az írásban adottnál széleskörűbb, érthetőbb, átláthatóbb szóbeli tájékoztatással látta el a felperest.

A szerződés megkötését megelőzően a felperes **G.T.** sal tárgyalta, aki tájékoztatta arról, hogy deviza árfolyama nem Magyarországtól függ, és alakulhat úgy, hogy lejjebb megy, ugyanakkor mehet feljebb is.

Az általa elmondottakból is csak az tűnik ki, hogy a szerződés devizaalapú, és hogy a mértékadó deviza forinthez viszonyított árfolyama változhat.

Arra vonatkozó egyértelmű és világos tájékoztatást azonban szóban sem hangzott el, hogy a jelentős árfolyamváltozás lehetősége valós, és az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet, valamint, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, és ennek a kockázata kizárólag őt terheli.

Az sem bizonyított, hogy a felperes megkapta az alperes jogelődjének tájékoztató kiadványát, amely **G.T.** tájékoztatásánál részletesebben ismerteti a devizaalapú szerződés fogalmát és részben taglalja annak veszélyeit.

Mindezek alapján az ítéletábra megállapította, hogy a felperes és az alperes jogelődje között létrejött szerződés nem tesz eleget az árfolyamkockázat telepítése és viselése tekintetében a világosság és érthetőség követelményének, hiszen - bár utalást tartalmaz az árfolyam változásának a lehetőségére, de - nem tartalmaz egyértelmű és átlátható tájékoztatást az árfolyamváltozás felperes kötelezettségeire vonatkozó hatásáról.

Erre tekintettel a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezése tisztességtelen.

Ez a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi, tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázat a kölcsönszerződésnek a főszolgáltatással szemben teljesítendő felperesi ellenszolgáltatás mértékét alapvetően befolyásoló eleme.

A felperes a másodfokú tárgyaláson a kikötés tisztességtelenségének megállapítása esetére a teljes szerződés érvénytelenségének a megállapítását kérte, ezért nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy az ítélet tábla megállapítsa a szerződés érvénytelenségét.

A felperes az rHpt. 213. § (1) bekezdésnek b) és c) pontjaira alapítottan is kérte a szerződés érvénytelenségének a megállapítását. Az ítélet tábla az elsőfokú bírósággal egyezően e kereseteket alaptalannak ítélte.

Ha a THM esetlegesen nem valós adatot tartalmaz, az nem eredményezi a szerződés rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti semmisségét (Kúria Gfv.VII.30.068/2017/8.)

Ha valamely költség a THM számítása során nem került figyelembevételére, és azon költséget sem az ÜSZ, sem a hirdetmény nem tartalmazza, annak következménye szintén nem a szerződés érvénytelensége, hanem csupán az, hogy az alperes ezen költségeket a fogyasztóval szemben alappal nem érvényesítheti.

Az ítélet tábla rámutat arra is, hogy az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának felperes által idézett rendelkezése kizárólag a szerződés megkötésekor már felszámított, a szerződés rendeltetésszerű teljesítésével kapcsolatos, azzal szükségszerűen együtt járó költségekre vonatkozik, mert a szerződés megkötésekor csak ezek ismertek.

A felek a kölcsönszerződés megkötésekor szerződéskezelési díjat és ügyviteli költséget nem kötöttek ki. Mivel a szerződés megkötésének időpontjában ilyen költségeket az alperesi jogelőd nem számított fel, a költségek feltüntetésének elmulasztása értelemszerűen nem okozhatja a szerződés érvénytelenségét.

Amennyiben az alperes e költségeket később, a szerződés megkötését követően erre irányuló szerződési rendelkezés hiányában számította fel, az sem eredményezi a szerződés érvénytelenségét, csupán a szerződésből eredő elszámolást érinti.

Az ÜSZ szerint a casco díját a biztosító felé és nem az alperes felé kell a felperesnek megfizetnie, így az nem a kölcsönszerződéshez kapcsolódik, nem vonható a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alá.

Ezért a szerződés csak az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás elégtelensége miatt semmis.

A jogalap, azaz a szerződés érvénytelenségének kérdése elkülöníthető volt az összepszerűségtől, azaz a felek közötti elszámolástól, ezért az ítélet tábla az rPp. 213. §-ának (3) bekezdése alapján közbenső ítélettel döntött az érvénytelenségről, az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása érdekében (összepszerűség) pedig új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította az elsőfokú bíróságot.

A Kúria ún. devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási gyakorlatát vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. június 20. napján elfogadott állásfoglalása szerint a szerződés érvényessé nyilvánításának nincs akadálya, ha a szerződés érvénytelenségének kizárólag az az oka, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelen, mert az érvénytelenség oka kiküszöbölhető azáltal, hogy a fogyasztót menetesíti a bíróság a tisztességtelen kikötésből fakadó árfolyamkockázat viselése alól.

Ezért az elsőfokú bíróságnak a szerződést érvényessé kell nyilvánítania annak figyelembevételével, hogy az rPtk. 209/A § (2) bekezdése alapján a semmisség tényére csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni, és az érvénytelenség jogkövetkezményei levonásánál gondoskodnia kell az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának fennmaradásáról. (1/2010. (VI.28.) Pk. vélemény)

Az érvényessé nyilvánítás módozataira - nem kötelező - javaslatokat tartalmaz a Konzultációs Testület fenti állásfoglalása.

Az ítélet tábla nem osztja az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a törzskönyv kiadására vonatkozó keresettel kapcsolatban sem.

A törzskönyvet az alperes az opciós szerződés 5. és 7. pontja és az üzletszabályzat IV.9. és VI.1. pontja értelmében nem a szerződés önálló biztosítékeként tarthatta a birtokában, hanem a vételi jogát kívánták a szerződő felek ilyen módon biztosítani.

Az alperesnek a törzskönyv birtoklásához való joga erre figyelemmel - amint azt a Kúria az alperes üzletszabályzatának vizsgálata alapján már több hasonló ügyben megállapította - csupán a vételi joghoz kapcsolódó járulékos jogosultságnak minősült. (BH2017.13., BH2017.63., BH2017.95.)

Az ítélet tábla ezért a vételi jog időközbeni megszűnésére tekintettel kötelezte az alperest a törzskönyv kiadására.

A fentiek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság rész-közbenső ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit az rPp. 25. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

Az elsőfokú bíróság kizárólag a törzskönyv kiadására és a jognyilatkozat pótlására irányuló (részítélettel elbírált) keresetek kapcsán döntött az elsőfokú perköltségről, és kötelezte a felperest összesen 25.400,-Ft alperes részére történő megfizetésére.

Mivel a törzskönyv kiadására kötelezés iránti kereset - az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán - eredményes, a felperes az erre a keresetre eső 19.050,-Ft elsőfokú perköltség megfizetésére nem köteles. E kereset eredményessége miatt az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles a felperes részére megfizetni a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3) bekezdése alapján, három óra munkaóra-ráfordítással számolva bruttó 19.050,-Ft-ot.

A jognyilatkozat pótlása iránti kereset kapcsán a felperes köteles az alperesnek 6.350,-Ft elsőfokú perköltség megfizetésére, így összességében az alperest a részítélettel elbírált keresetek kapcsán bruttó 12.700,-Ft elsőfokú perköltség terheli.

Ezen felül köteles az alperes a törzskönyv kiadása iránti kereset kapcsán a felperes IM rendelet alapján mérlegeléssel bruttó 7.300,-Ft-ban megállapított másodfokú perköltségének a megfizetésére is.

A felek ezt meghaladó másodfokú perköltségét az ítélet tábla a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II/3. pontja és az rPp. 252. § (4) bekezdése alapján csak megállapította.

Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján, az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányosan személyenként 50.000,- Ft-ban határozta meg, és figyelembe

vette, hogy a felperes a fellebbezése előterjesztésével egyidejűleg megfizetett 48.000,-Ft fellebbezési illetéket.

, 2019.június 24.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Molnár Andrea sk.
előadó bíró

Dr.Vass Mária sk.
bíró